

בעשיית מלאכה אלא מלקות ולא מיתה, ויש לחוש שמא אתי לזולתי ביה, ולפיכך שמא לא שרינן כולי האי, [גירסת המאירי].⁽¹³⁾

אי נמי יש לך לחלק לאידך גיסא ולומר, כי אדרבה יש כאן להקל יותר מאשר שם, כי התם היינו טעמא דליכא הפסד ממון, אבל

הכא דאיכא הפסד ממון שמא אפילו טובא [יותר מארבע וחמש קופות] נמי התירו חכמים!?⁽¹⁴⁾

ועוד ספק אחר מסתפקת הגמרא בדין זא-א משנתנו:

ולפיכך ביום טוב שאף ההוצאה מותרת לא אסרו את הטלטול וכמפורש בגמרא דלקמן; אבל לענין טירחה יתירה יש לאסור יותר ביום טוב מהטעם המבואר בגמרא.

14. ואם תאמר, והרי אנו רואים במשנתנו שהחמירו חכמים מפני הפסד ממון יותר מאשר ביטול בית המדרש וכבוד האורחים; שהרי השלת פירות מפני הפסד ממון לא התירו אלא ביום טוב וכמו ששינו במשנתנו "אבל לא בשבת", ואילו מפני בטול בית המדרש וכבוד האורחים, התירו אפילו בשבת!?

קושיא זו הקשה המהר"ם שיף, ולדעת המבאר שם לא יישב כלום.

אך יש לפרש דבריו, שכוונתו ליישב על פי מה שהביא בהמשך דבריו בשם המהרש"א [הנזכר לעיל בהערה], שאיסור השלת פירות בשבת אינו משום טירחה אלא מגזירת הוצאה, וכיון שכן לא מצאנו שלא יקלו חכמים משום הפסד ממון כשם שהקילו מפני בטול בית המדרש, אלא שאף בשבת מותרת הטירחה מפני שיש בה הפסד ממון, ומטעם אחר הוא שאסרוהו בשבת.

ומשאר דברי המשנה שהקילו טירחה מפני הפסד ממון רק ביום טוב ולא בשבת, והרי שמפני בטול בית המדרש הקילו יותר, אין להקשות אלא לפי דעת הרא"ש בדעת רש"י, שבכל דברי המשנה אנו מקילים רק ביום טוב, אך לדעת הרא"ש עצמו ולהפני יהושע אף בדעת רש"י, הרי שאף בשבת הקילו בטיחה מפני

גדול; פירוש: אם לא היה שם אלא כשיעור חמש קופות לא יפנה אלא ארבע קופות, ואם היה אוצר גדול הרי זה מפנה חמש קופות, שאסור לגמור את האוצר כולו שמש יבוא להשוות גומות [ראה גם בהמשך הגמרא כאן]. אבל יותר מחמש לא דחיישינן לטירחא.

ובגמרא שם מפרש שמואל באופן אחר, וסוגייתנו כרב חסדא, וכמו שכתב הרשב"א. ובהמשך הסוגיא יתבאר, אם אף בנדון משנתנו אסרו חכמים לפנות את האוצר כולו.

13. א. כתב המאירי: ואין גורסין "כלל כלל לא" כמו שנמצא בקצת ספרים, שהרי בהדיא אמרינן משילין, וראה בפני יהושע מה שכתב בישוב גירסתנו; [ועיין עירובין י א ברש"י ד"ה כלל כלל לא].

ב. הקשה הרשב"א: והרי ממשנתנו מוכח שיש להחמיר בשבת יותר מביום טוב, שהרי לא התירו במשנתנו להשיל פירות אלא ביום טוב ולא בשבת!?

ותירץ: ונראה לי, דבעיקרי המלאכות טפי שרי ביום טוב מבשבת בעיקרן, דבשבת כל מלאכה אסורה וביום טוב כל מלאכת אוכל נפש מותרת, אבל מה שהותר קצתו כאן וכאן, יותר יש להחמיר ביום טוב מבשבת, דילמא כיון דקיל אתי לאקולי ביה טפי, וכענין שאמר רב נחמן לעיל ב ב במקצה.

ואף מהרש"א הקשה כן, ותוכן תירוצו: כי איסור השלת הפירות בשבת הוא משום הוצאה, וכפי שמבואר בגמרא לקמן והובא בהערה לעיל,

או דלמא אדרבה, יש להחמיר יותר בנדון משנתנו, מכח קל וחומר:

ומה התם, במשנה בשבת, דאיכא בטול בית המדרש, אמרת לא מפנים לגמרי.

הכא, דליכא בטול בית המדרש אלא הפסד ממון בעלמא — לא כל שכך שיש להחמיר ולאסור מפני חשש השוואת גומות. (2)

ועוד מסתפקת הגמרא בדין המשנה ששינוי בשבת:

הכא במשנתנו תנן: משילין פירות דרך ארוכה ביום טוב.

ואמר על כך רב נחמן: לא שנו במשנתנו שמותר להשליך הפירות דרך הארוכה אלא כאשר הארוכה והפירות הן באותו הגג. אבל להעביר פירות מגג שאין בו ארוכה לגג שיש בו ארוכה כדי להשליכם שם דרך הארוכה, לא התירו.

ותניא נמי הכי כדברי רב נחמן: אין מטלטלין מגג לגג, אפילו כשגגותיהן שוין, ואין גג אחד גבוה מחבירו. ולמרות שאין

התם — באותה משנה ששינוי מפנין ארבע וחמש קופות — תנן: אבל לא את האוצר.

ואמר פירש שמואל: מאי אבל לא את האוצר? — אבל לא יגמור את האוצר כולו.

על אף שהתירו לו פינינים של ארבע וחמש קופות, אין זה אלא כשיש שם עוד תבן ותבואה, אבל אם לא היו שם אלא הן, אסור לפנות את הכל ולגלות את הקרקע.

כי דילמא אתי לאשוויי גומות, שמא ימצא גומא וימלאנה כדי להשוות את המקום לקרקע שמסביב, ואסור לעשות כן משום מלאכת בונה. (1)

הכא — מאי? האם אף כאן אסרו להשליך את כל הפירות שבגג?

ומפרשת הגמרא את צדדי הספק:

התם, בפניו הקופות, הוא בשבת דאסור, משום דחמיר, לפי שאיסורי שבת חמורים הם, ולכן החמירו בהם חכמים.

אבל יום טוב דקיל, יש לומר כי שפיר דמי לפנות אפילו את הגג כולו.

הפסד ממון.

וראה ברש"ש שתמה על דברי הגמרא מן הסברא, כי ודאי מסתבר להקל יותר משום בטול בית המדרש מאשר משום הפסד ממון, וראה מה שביאר.

1. אין הפירוש דילמא אתי לאשוויי גומות דרך הילוכו, שזהו דבר שאינו מתכוין, מאירי.

2. מבואר מדברי הגמרא, שלגבי טירחה יתירה יש להחמיר יותר ביום טוב הקל כדי שלא יזלזלו

בו, מאשר בשבת החמורה. ואילו לגבי גזירת השוואת גומות יש להחמיר יותר בשבת החמורה מאשר ביום טוב הקל.

וכן מבואר מדברי הגמרא, שלגבי טירחה יתירה מצדדת הגמרא להקל יותר מפני הפסד ממון מאשר מפני בטול בית המדרש או כבוד האורחים. ואילו לגבי גזירת השוואת גומות מצדדת הגמרא להחמיר יותר בפניו משום הפסד ממון, מאשר בפניו מפני בטול בית המדרש או כבוד האורחים.

וראה בפני יהושע וברש"ש מה שביארו בזה.

כאן אלא טירחת העברה ולא טירחת עליה וירידה, מכל מקום אסור להעבירם מגג לגג.

התם בדין המשנה השנויה בשבת — מאי, האם התירו לפנות מבית לבית, או דוקא באותו בית?

ומפרשת הגמרא את צדדי הספק:

האם נאמר: **הכא**, במשנתנו בלבד, הוא דאסור משום יום טוב, היות דקיל, ואתי לזלזולי ביה, ועל כן החמירו בו יותר.

אבל שבת, דחמירא, ולא אתי לזלזולי בה — שפיר דמי.

או דלמא אדרבה, יש להחמיר בנדון המשנה בשבת, הואיל ואין הפינוי משום הפסד ממון, ומשום קל וחומר:

מה **הכא**, דאיכא הפסד פירות, אמרת לא.

התם, דליכא הפסד פירות, לא כל שכך?!

ועוד יש להסתפק בדברי המשנה בשבת:

הכא, בדין משנתנו, תניא: היה הגג מוקף מחיצה ואין בו ארובה, אבל יש חלון במחיצה, הרי זה לא ישלשלם בחבל בחלונות. שלא יטול את הפירות בשקים וישלשלם דרך החלון בחבל, מפני שיש טורח להעלות את הפירות מן הגג לחלון ומשם לארץ. ואף לא יורידם עמו דרך

סולמות [כל מדרגה נקראת סולם], שזו טירחה יתירה היא.⁽³⁾

התם, בדין המשנה בשבת — מאי?

ומבאר הגמרא את צדדי הספק:

האם דוקא **הכא ביום טוב**, בדין משנתנו העוסקת בפינוי פירות מפני הגשמים ביום טוב הוא דאסור, כיון דליכא בטול בית המדרש אלא הפסד ממון.

אבל שבת, בדין המשנה בשבת, העוסקת בפינוי בשביל התלמידים בשבת, דאיכא בטול בית המדרש — שפיר דמי.

או דלמא אדרבה יש להחמיר היכא שאינו מפני הפסד ממון, ומקל וחומר:

ומה **הכא**, דאיכא הפסד פירות, אמרת לא. **התם**, דליכא הפסד פירות — לא כל שכך?!⁽⁴⁾

ומסקינן בכל האיבעיות שנסתפקנו בהם: תיקו.

שנינו במשנה: ומכסין את הפירות בכלים מפני הדלף:

אמר עולא: ומותר לכסות אפילו אוירא דליבני [לבנים סדורות, מוכנות ומוקצות לבנין], שהיה חושש שירדו עליהם גשמים וימוחו. ואף על גב שהאבנים אסורות

3. יש להוכיח מכאן, כי מה שאסרו לשאת את

הפירות מגג לגג, אין זה מפני שלא התירו אלא את ההשלכה ולא את הנשיאה, שהרי כאן למדנו, כי לא אסרו אלא נשיאתן דרך סולמות, אבל הנשיאה עצמה אין בה איסור. ועל כרחנו שגדר הוא שגדרו חכמים, שלא יעבירם מגג לגג,

4. ספק אחרון זה של הגמרא, דומה למה שאמרה הגמרא לעיל שני צדדים לענין שיעור הפינוי, אם יש להחמיר יותר בהפסד ממון או בביטול בית המדרש.

ומשמע שאין מכסין אלא כדי יין וכדי שמן שהם עצמם ניטלים, אבל אורא דלבני לא. שאם לא כן, למה לא חידשה המשנה שמכסין אף אורא דלבני, שאינם ניטלים בשבת, וכל שכן כדי יין וכדי שמן?!

ודוחה הגמרא את הראיה:

הבא בכדי יין וכדי שמן שנקטה המשנה, **במאי עסקינן: בטיבלא**. שמכילים הם טבל, שהוא מוקצה, ואינו ניטל בשבת. וחידוש המשנה הוא הפוך: ללמד שמותר לטלטל את הכלים אף לצורך דבר שאינו ניטל. (6)

ומוכיחה הגמרא כפירוש זה:

הכי נמי מסתברא כפי שפירשנו דברי המשנה.

דאי סלקא דעתך שהמשנה מדברת בכדי יין וכדי שמן **דהתירא** [המכילים יין ושמן מעושרים, שהם של היתר] —

הא תנא ליה כבר ברישא "פירות". הרי כבר שנינו בתחלת המשנה שמותר לטרוח כדי להציל את הפירות, ומה צריך התנא להוסיף ולהשמיענו שמותר לטרוח עבור כדי יין ושמן של היתר?

אלא בהכרח, שמשנתנו עוסקת ביין ושמן של איסור. ולהשמיענו באה המשנה שהכלי ניטל אפילו לצורך דבר שאינו ניטל.

דוחה הגמרא את ההכרח:

בטלטול משום "מוקצה", אין איסור לטלטל כלי לצורך מוקצה. (5)

רבי יצחק אמר: אין הכלים ניטלים אלא לצורך פירות הראויין בעצמן לטלטול. אבל אבנים, שמוקצה הן, אין מטלטלין כלים לצורך מוקצה.

ואורא רבי יצחק בדין זה **לטעמיה** [לשיטתו], **דאמר רבי יצחק:** אין כלי ניטל אלא לדבר הניטל בשבת.

ומוכיחה הגמרא כדעת רבי יצחק:

תנן במשנתנו: **מכסין את הפירות בכלים**.

ומשמע כי רק את הפירות, שאינן מוקצה, אין, אכן מכסין, כיון שיכול לטלטל כלי לצורכן. אבל **אורא דלבני** שהם מוקצה — לא מכסין, כי אין כלי ניטל לצורכן. ותיקשי לעולא?!

ודוחה הגמרא: **הוא הדין** דמכסין אפילו **אורא דלבני**.

ומה שנקטה המשנה "פירות", אינו בא למעט אורא דלבני. אלא, **איירי** כיון ד**תנא ברישא "משילין פירות"**, לפיכך **תנא כסיפא נמי "מכסין את הפירות"**.

ומביאה הגמרא ראיה נוספת לרבי יצחק:

תנן במשנתנו: **וכן כדי יין וכדי שמן** מכסין אותן בכלים מפני הדלף.

5. דרך האבנים הסדורות שמניחים אחת על גבי שתיים ויש אור בין שתי האבנים התחתונות, ולפיכך נקראו "אורא דלבני".

6. הקשו הראשונים: הרי בגמרא לעיל לד ב מבואר, שהטבל מוכן הוא אצל שבת שאם עבר ותקנו מתוקן, ואם כן ניטל הוא?!

וראה בתוספות וברשב"א מה שתירצו בזה.

לעולם משנתנו מדברת ביין ושמן של היתר. אלא שכדי יין וכדי שמן אפילו של היתר אצטריכא ליה לתנא של משנתנו להשמיענו שמותר לטרוח מפני הפסד, היות וסלקא דעתך אמינא: רק להפסד מרובה, כגון פירות, שאם לא יכסם מיד ירקבו מן הגשמים, חששו חכמים והתירו את הטיחה.

אבל להפסד מועט — כגון כדי יין וכדי שמן, שאף אם לא יכסם יתקלקלו רק מעט מהגשמים הנוטפים, שהרי לכשתחשך יכול לסלק את מי הגשמים או את הכדים מהמקום הזה — לא חששו חכמים להתיר טירחה עבורם.

ולפיכך קא משמע לן משנתנו שלכל הפסד ממון, בין רב ובין מעט, חששו חכמים, והתירו את הטיחה.

ועתה מקשה הגמרא על רבי יצחק, האוסר לטלטל כלי לצורך דבר שאינו ניטל בשבת:

תנן במשנתנו: נותנין כלי תחת הדלף בשבת. הרי שהכלי ניטל כדי לקבל בתוכו את הדלף, שהוא עצמו אינו ניטל בשבת, כיון שהוא מים מלוכלכים דולפים מהגג שאינם ראויים לכולם, ומוקצים הם, ותיקשי לרבי יצחק?! (7)

ומשנינן: משנתנו עוסקת בדלף הראוי, שהוא צלול, וראוי לשתיית בהמה, ואינו מוקצה.

עוד מקשה הגמרא על רבי יצחק:

תא שמע: פורסין מחצלת על גבי לבנים בשבת, הרי שנוטלין מחצלת כדי להגן על הלבנים שאינן ניטלות!?

ומשנינן: הברייתא עוסקת בלבנים דאייתור מבניינא שנשארו מתוך הלבנים שהוכנו לבנין, ואינם מוקצים, כיון דחזי למזגא עלייהו [ראויים להשען עליהם], שכל הסבתן כך היתה, יושב קצת ונשען קצת על שמאלו [רש"י שבת מג א].

עוד מקשה הגמרא על רבי יצחק:

תא שמע: פורסין מחצלת מפני הגשמים על גבי אבנים [אבנים יבשות המוכנות לבנין, ולחלוחם במים גורם לכך שאינן מקבלות את הטיט יפה] בשבת, ואף שאין האבנים ניטלות בשבת!?

ומשנינן: הברייתא עוסקת באבנים מקורזלות [חדות], שאינן מוקצה כיון דחזוין שעומדים הם לשימוש של קינוח בבית הכסא, לקנח בהם. (8)

עוד מקשה הגמרא על רבי יצחק:

תא שמע: פורסין מחצלת על גבי כוורת דבורים בשבת. בימי החמה פורסים אותה

7. שהוא ניטל, וכנותן כלי תחת הדלף שלא נותנו להגן על הדלף אלא כדי שלא יקלקל הדלף את כלי הבית.

8. בהערה במשנתנו, הובאה שיטת רש"י לפי דעת הרא"ש, שאין מכסין את הפירות בכלי מפני

7. מתבאר מדברי הגמרא, כי טלטול לצורך דבר שאינו ניטל הוא בשני אופנים:

האחד: כשמטלטל כלי כדי להגן על דבר שאינו ניטל, ככיסוי אירא דלבני.

השני: כשמטלטלו כדי להכניס בו דבר שאינו ניטל, ואפילו שעיקר מטרתו כדי להגן על דבר

מפני החמה, ובימי הגשמים מפני הגשמים. ובלבד שלא יתכוין לצוד את הדבורים! והרי הדבורים מוקצות הן, ונמצא מטלטל לצורך דבר שאינו ניטל?!⁹

ומשנין: התם נמי, מדובר שמביא את המחצלת לצורך דבר המותר, וכגון דאיכא בתוך הכוורת דבש, שהוא דבר הניטל בשבת, ופורש את המחצלת על הכורת כדי להגן על הדבש שבתוכה.⁽⁹⁾

אמר תמה ליה רב עוקבא ממישן לרב אשי על תירוץ הגמרא:

והרי התינח תירוצנו בימות החמה דאיכא דבש.

אבל בימות הגשמים, שאין דבש בכוורת, ואינו מטלטל אז את המחצלת אלא בשביל הדבורים שאינן ניטלות בשבת — מאי איכא למימר?! והרי בברייתא איתא: בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים!?

ומשנין: לא נצרכא אלא לאותן שתי "חלות" של דונג שנוהגים להשאיר בכוורת אחרי שרודים מהן את הדבש.

הדבש נאצר בתוך החורים ב"חלות" הדונג. ולאחר רדיית הדבש מתוך החורים שבחלות הדונג, משאירים בכורת שתי חלות דונג, ומהחלות האלו אוכלות הדבורים כל ימות הגשמים.

ותמהה הגמרא על התירוץ:

והרי אף אותן שתי חלות גם הן מוקצות הן, שהקצום עבור מאכל הדבורים, ואינן ניטלות בשבת. והאיך מותר לטלטל את המחצלת עבורם!?

ומשנין: הכא במאי עסקינן — שחשב עליהם, על אותן שתי חלות להוציאם מן הכוורת כדי להאכילן לאדם, ושוב אינן מוקצות. ולפיכך מותר לטלטל מחצלת עבורם.

ותמהה הגמרא על התירוץ:

אבל לא חשב עליהם, מאי? האם אסור לטלטל את המחצלת עבורן!?

אם כן, אדתני בסיפא: ובלבד שלא יתכוין לצוד, הרי משמע שלא מצא התנא איסור בטלטול המחצלת אלא משום צידה.

ואם כדבריך תיקשי: לפלוג ולתני בדירה, הרי יש לך למצוא אופן שאסור לטלטל מחמת איסור טלטול שעוסק בו התנא. והיה לו לתנא של הברייתא לחלק ולומר: במה דברים אמורים שאין הטלטול אסור אלא כשחשב עליהם לאוכלן.

אבל לא חשב עליהם לאכלן אלא ייעד אותן למאכל הדבורים — אסור לטלטל מחצלת לצורכן!?

ומשנין: הכי קאמר התנא: אף על פי שחשב עליהם לאכלן אסור לו ליטלן, ובלבד, אלא

בשבת, ומה בין אלו לכיסוי פירות מפני הדלף!?

9. כתב הרשב"א: הדבש צף על גבי החלות, או בחלות הרדויות מערב יום טוב מן הכוורת. שאם

הדלף אלא ביום טוב ולא בשבת.

ותמה רבינו עקיבא איגר בתוספותיו למשנתנו על שיטה זו מברייתות אלו, שהרי אנו רואים שמותר לכסות את האבנים והלבנים אפילו

אם כן, **שלא יתכוין לצוד**.

ותמחה הגמרא על מהלך הסוגיא:

הרי כל דינו של רבי יצחק שאין כלי ניטל אלא לצורך דבר הניטל, יכול להיות רק לפי רבי יהודה, דאית ליה מוקצה. דהיינו, שמקצה אדם מדעתו אפילו דבר הראוי לשימוש. כי רק לרבי יהודה יתכן לומר את דינו של רבי יצחק, שאין כלי ניטל אלא לצורך דבר הניטל. דהיינו, שהאדם מקצה מדעתו את כליו מלטלטל אותם ומלעשות בהם שימוש עבור דבר מוקצה.

אבל לרבי שמעון, דלית ליה מוקצה, לא יתכן שיקצה אדם מדעתו את כליו מלעשות בהם שימוש ומלטלטלם עבור מוקצה. [מבואר על פי רש"י כאן לפי הסברו של רבי עקיבא איגר במסכת שבת מג ב].

ולרבי שמעון מותר לטלטל את המחצלת לצורך כיסוי הדבורים שבכורת, שהרי המחצלת כלי היא ואין הוא יכול להקצותה מדעתו.

ואילו הגמרא מעמידה את הברייתא, כדי שתתאים עם דינו של רבי יצחק, הסובר כרבי יהודה דאית ליה מוקצה, שיכול לטלטל את המחצלת בגלל הדבש או בגלל החלות שחישב עלהן לאכלן.

ועתה מקשה הגמרא: **במאי אוקימתא**, זה שהעמדת את הברייתא שיש בכורת דבש או שיש בה חלות וחישב לאכלן, ולא העמדת אותה כרבי שמעון שיכול להביא את המחצלת עבור הדבורים, הרי זה כדי

להעמידה כרבי יצחק, הסובר **כרבי יהודה**, דאית ליה **מוקצה**, ולפיו יכול אדם להקצות את מחצלתו שלא להשתמש בה עבור דבר שהוא מוקצה, ולכן צריך שיקח את המחצלת רק לצורך דבר הניטל.

ותיקשי: **אימא סיפא: ובלבד שלא יתכוין לצוד**. הרי שאם אינו מתכוין לצוד מותר לפרוס את המחצלת, ואף על גב שניצודין הדבורים, היות שכל דבר שאינו מתכוין לעשותו מותר לאדם לעשותו כאשר עושה הוא דבר אחד והמעשה השני נעשה דרך אגב. וכגון כאן, שמכסה את הכורת לצורך שמירת חלות הדבש שבתוכה, ובדרך אגב ניצודות הדבורים שבכורת.

ודין זה **אתאן** רק לרבי שמעון, דאמר: **דבר שאין מתכוין מותר**. ולא כרבי יהודה האוסר לעשות דבר שאינו מתכוין.

ונמצא שהרישא היא לדברי רבי יהודה, והסיפא היא רק לדברי רבי שמעון החולק על רבי יהודה בדין מוקצה!?

כתב המהרש"א: **מה שאמרו בגמרא שלפנינו "ותסברא" עד "ולא ימות" – אינו מדברי הגמרא, אלא גליון הוא שנוסף בטעות, ראה שם.**

ותסברא שכך הוא פירוש הברייתא, שהדבורים נצודים מאליהן, אלא שמותר לפרוס עליה מחצלת הואיל ואינו מתכוין, ולדברי רבי שמעון היא, שדבר שאינו מתכוין מותר!?

והא אביי ורבא דאמרי תרווייהו: מודה רבי

לא כן, הרי אסור ליטול את הדבש בשבת, או משום "תולש" לדעת רבי אליעזר, או אפילו

מצודה. שלא יסכה את חלון הכוורת ויהפכנה ל"מצודה" שהדבורים ניצודות בו.

ותמהה הגמרא על פירוש זה:

והרי פשיטא שלרבי יהודה הסובר דבר שאין מתכוין אסור, אין לעשותה מצודה, שהרי הצידה אב מלאכה היא, ולשם מה הוצרכה הברייתא להשמיענו שלא יעשנה מצודה? (1)

ומשנינן: חידוש הוא שאסור לצוד את הדבורים.

כי מהו דתימא דבר שבמינו נצוד [דרך לצוד את בני מינו] הוא שאסור לצודו, אבל דבר שלא במינו נצוד [אין דרך לצוד את בני מינו] כגון דבורים, מותר לצודן.

קא משמע לן שאסור.

וכאן שבה הגמרא לקושייתו של רב עוקבא ממישן על תירוץ הגמרא בעמוד א, שלכן מטלטלין את המחצלת בשביל הכוורת ואף שאינו דבר הניטל, משום הדבש שבו, שהוא דבר הניטל, והקשה: תינח בימות החמה דאיכא דבש, בימות הגשמים מאי איכא

שמעון בפסיק רישיה ולא ימות [משל הוא לאדם האומר: אחתוך ראש בהמה זו בשבת ואיני רוצה שתמות].

כי מעשה איסור שיעשה בודאי, הרי אף שאין מתכוין העושה לעשותו, אסור.

ולא התיר רבי שמעון אלא כשאין ודאות שהאיסור ייעשה, והוא אינו מתכוין לעשותו.

נמצא, שאם אכן היו הדבורים ניצודות מאליהן היה אסור לפרוס מחצלת על הכוורת ואפילו לרבי שמעון.

עד כאן מגליון! (10)

ומשנינן: לעולם יש לפרש דברי הברייתא שכולה רבי יהודה היא, דאית ליה מוקצה, ואוסר דבר שאינו מתכוין.

וכך הוא פירוש הברייתא: הכא במאי עסקינן דאית ביה כוי [יש בכוורת חלון] שאין הדבורים ניצודות, היות ויש להן פתח מילוט.

ולא תימא לרבי יהודה "ובלבד שלא יתכוין לו-ב לצוד", אלא אימא: ובלבד שלא יעשנה

לרבנן, שאין בזה משום "תולש", יש בזה איסור. וראה גם בתוספות שבת מג ב, ובחדושי הרשב"א שבת צה א.

10. קושיא זו שנדפסה בגמרא, הקשו אותה התוספות והרשב"א, ותירצו: דאף לפי מה שפירשנו כי הברייתא כרבי שמעון היא, מיירי שיש בו חור קטן אלא שאינו נראה לדבורים, ומתוך כך אינו פסיק רישיה, וכל שאינו מתכוין לצודן מותר.

ומכל מקום אף לפירוש התוספות שחלקו על רש"י, צריך לומר, שלרבי שמעון אין זה פשיטא

מה שאין כן לרבי יהודה, אין די שיש בו חור